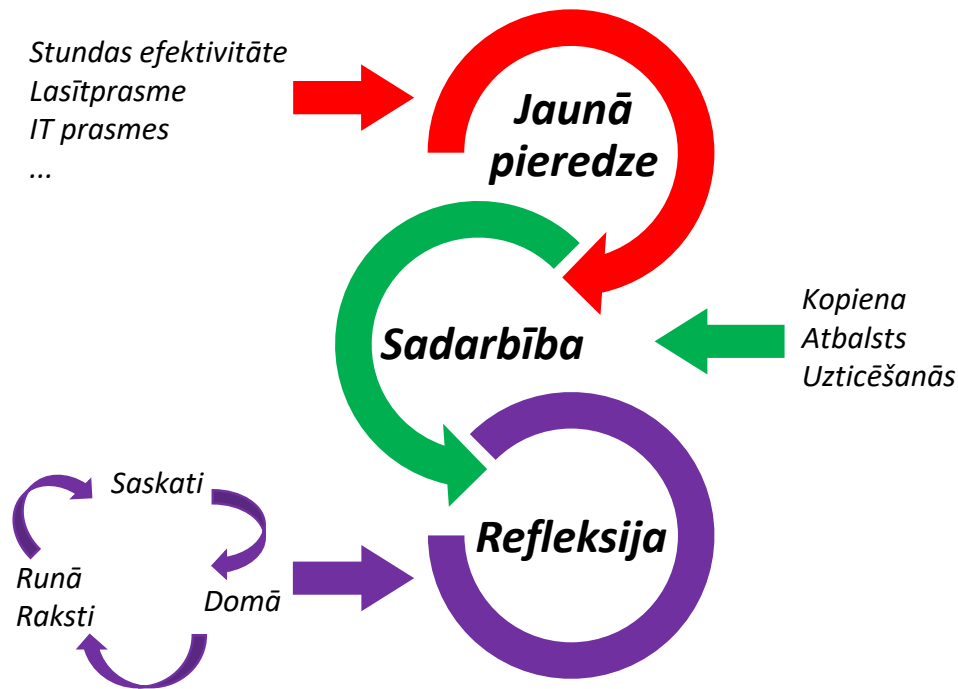

EFEKTĪVI SKOLOTĀJU MĀCĪŠANĀS MODEĻI

MODEĻIEM KOPĪGS

Skolotāju mācīšanās modeļu veidi, kas balstās reālā darbībā un tieši ietekmē mācību procesu

- Eksperts klasē
- Darbības ar savstarpēju stundu vērošanu un analīzi
- Mācību stundu izpēte – kopā plānojot, īstenojot, izvērtējot
- Sadarbības grupas
- Savas profesionālās darbības izpētes grupas
- ...

Kompetenci attīstoša mācīšanās (Ierēkumi izglītības politikas un rīcības politikas veidošanai)

12 EFEKTĪVI SKOLOTĀJU MĀCĪŠANĀS MODEĻI

Efektīva skolotāju profesionālā pilnveide ir balstīta mācību procesā un sniedz reālu ietekmi uz mācību procesu.

- Skolotāju mācīšanās paredz jaunas pieredzes iegūšanu un iespēju uzreiz to izmantot darbā, kam seko mērķtiecīga refleksija par procesu un rezultātu; mācīšanās notiek sadarbībā, gūstot atbalstu un personalizētu atgriezenisko saiti.
- Skolotāju mācīšanās notiek skolā – darba vidē, tā ir ilgtermiņa, nepārtraukta, atbilst skolas mērķiem.
- Skolā pastāv vairāki profesionālās pilnveides modeļi: kopīgas mācības visiem skolotājiem par aktuālu jautājumu, kam seko iedzīvināšana stundās un analīze;

savstarpēja stundu vērošana un analīze (darbnīcas); mācību stundu izpēte – kopīgi plānojot, īstenojot, izvērtējot; konkrētu problēmjautājumu risināšana sadarbības grupās; savas darbības izpētes grupas; eksperts klasē.

- Skolotāju mācībās nozīmīga loma ir atbalsta personālam (eksper tam, konsultantam), kas skolotājam sniedz personalizētu atgriezenisko saiti.
- Ārpuskolas individuālajās mācībās apgūtais jāīsteno stundās. Skolas vadībai jāsekmē šis process.
- Jāpastāv iespējai diferencēt skolotāju mācīšanos atbilstoši skolotāju prasmēm, vajadzībām, skolas mērķiem.

PĒTĪJUMU REZULTĀTI

LATVIJĀ

LU Starpnozaru izglītības inovāciju centrā, balstoties uz starptautiskās pieredzes izpēti, izveidoti un Latvijā pārbaudīti iepriekš minētie skolotāju profesionālās pilnveides modeļi. Rezultāti rāda gan skolotāju konkrētu prasmju uzlabošanu, gan pozitīvu paša mācīšanās veida vērtējumu (Namsone u.c., 2015, 2016).

PASAULĒ

Inovātīva mācīšana ienāk skolas dzīvē, ja skolotāji piedalās praktiskās un ilgtermiņa profesionālās pilnveides nodarbībās (Shear u.c., 2011). Ja skolotāju mācīšanās procesā iesaistīts liels skaits skolotāju, tas rada kritisko masu praktiskām izmaiņām skolas līmenī. Efektīvas skolotāju mācīšanās stratēģijas ir tādas, kurās paredzēta ilgstoša sadarbība un kuru mērķis ir savas pedagoģiskās darbības izpēte (Darling-Hammond u.c., 2009).

Lai īstenotu skolotāju profesionālo pilnveidi, jāizveido tāda struktūra, kas paredz inovatīvas pieredzes izplatīšanu; kas balstās skolas ikdienas darbā, kur skolotāji var mācīties viens no otra; kas paredz skolotāju sadarbību un savstarpējo atbalstu; kur skolotāji mācās reflektēt un saņemt atbalstošu atgriezenisko saiti par savu darbību; kur mācīšanās ir koordinēta, bet nav hierarhiska; kur mācības ir regulāras un nepārtrauktas. Šādas mācības ir efektīvākas praktiskās pieredzes izplatīšanai starp skolotājiem nekā diktēšana “no augšas” (Bolte u.c., 2012, 2014).

Tradicionālajiem skolotāju profesionālās pilnveides kursiem ir niecīga ietekme uz darbu klasē. Reāli darbojas tikai tas, kas iegūts, mācoties reālā mācību procesā, nepārtraukti mācoties dienu pēc dienas, vērojot un topot vērotam savās un citu kolēģu stundās (Fullan, 2011). Pat neliels jauns praktisks paņēmieni būs efektīvs, ja tam atradīs precīzu un atbilstošu vietu mācību procesā (Barber u.c., 2007).

LITERATŪRA TĀLĀKAI UZZIŅAI

Barber, M., & Mourshed, M. (2007). How the world's best performing school systems come out on top. New York: McKinsey & Company.

Bolte, C., Streller, S., Holbrook, J., Rannikmae, M., Hofsteine, A., Mamlok Naaman, R., & Rauch, F. (2012). Introduction to the PROFILES Project and its Philosophy. In C. Bolte, J. Holbrook, & F. Rauch (Eds.), *Inquiry-based Science Education in Europe: Reflections from the PROFILES Project*. Berlin: Freie Universität Berlin.

Bolte, C., Holbrook, J., Mamlok-Naaman, R., & Rauch, F. (Eds.). (2014). *Science Teachers' Continuous Professional Development in Europe. Case Studies from the PROFILES Project*. Berlin: Freie Universität Berlin.

Darling-Hammond, L., & Richardson, N. (2009). Research review/teacher learning: What matters. *Educational Leadership*, 66(5).

Fullan, M. (2011). Whole system reform for innovative teaching and learning. Microsoft-ITL Research (Ed.), *Innovative Teaching and Learning Research*.

Shear, L., Gallagher, L., & Patel, D. (2011). *Innovative teaching and learning research*. Menlo Park: SRI International.

Van Driel, J., Beijaard, D., & Verloop, N. (2001). Professional development and reform in science education: the role of teachers' practical knowledge. *Journal of Research in Science Teaching: The Official Journal of the National Association for Research in Science Teaching*, 38(2).

Dudareva, I., & Namsone, D. (2016). Teachers' continuous professional development and usage of ICT in teaching/learning process. 58th International Scientific Conference of Daugavpils University, 14.–15.04.2016. Daugavpils, Latvia.

Namsone, D., Čakāne, L., & France, I. (2015). How science teachers learn to reflect by analyzing jointly observed lessons. *LUMAT*, 3(2).

Namsone, D., Čakāne, L., France, I., & Butkēviča, A. (2016). Lesson-based professional development as a way to help primary teachers teach 21st century skills. Proceedings of the ICERI2016 conference, 14.–16. 11.2016. Seville, Spain.